

Burne-Jones Edward - (†1898); anglický maliar a dizajnér, jeden zo zakladateľov *prerafaelizmu*

http://es.wikipedia.org/wiki/Edward_Burne-Jones

https://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Burne-Jones



E. Burne-Jones: Záhrada Hesperidiiek (1869-1873)



E. Burne-Jones: Merlin očarován jazernou vílou (1844)



E. Burne-Jones: Ráno po vzkriesení (1882)



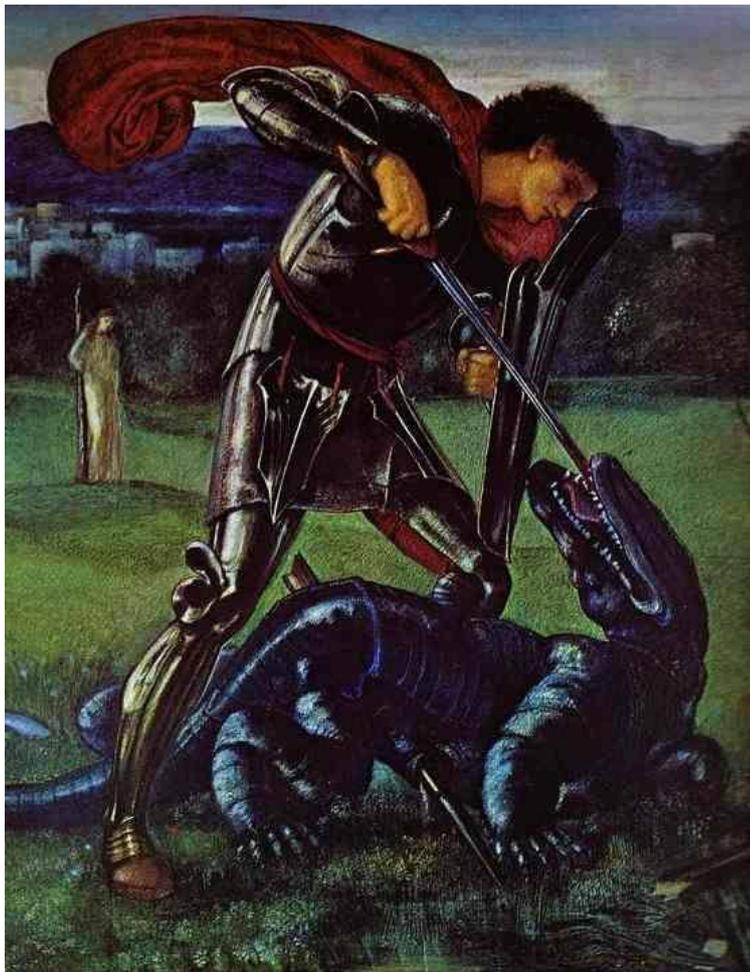
E. Burne-Jones: Klaňanie troch kráľov (návrh na kartóne, 1888)



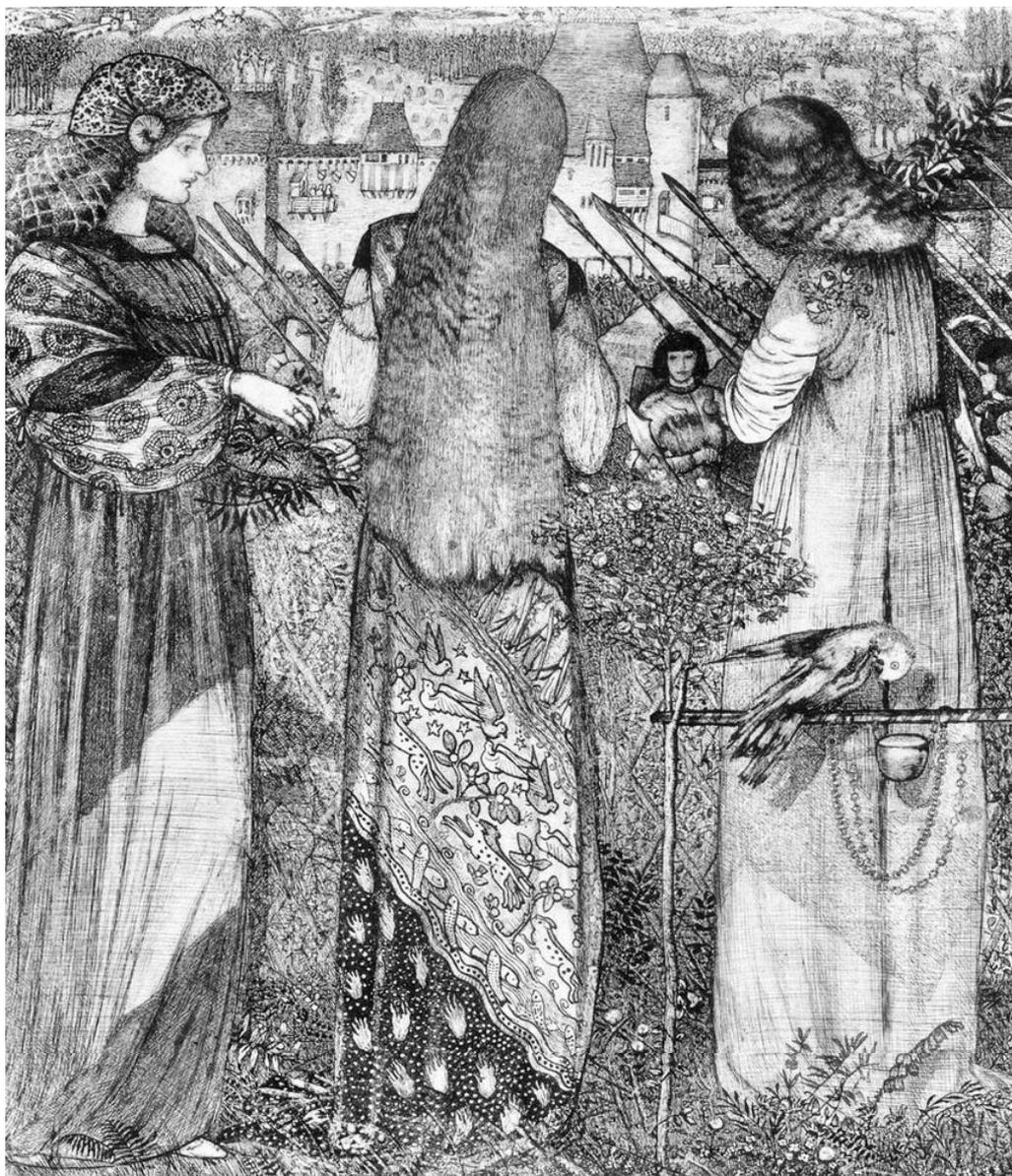
E. Burne-Jones: Klaňanie troch kráľov (1890)



E. Burne-Jones, W. Morris a J. H. Dearle (návrh): Klaňanie troch kráľov (tapiséria, 1894)



E. Burne-Jones: Sv. Juraj a drak (19.st.)



E. Burne-Jones: Odchod do Bitky (1859)

Burney Edward Francis - (†1848); anglický umelec; jeho práca zahŕňala historická témy a portréty priateľov a rodiny; veľa z jeho prác bola vykonaných ako knižné ilustrácie, vrátane série pre edíciu *Miltonovho - Strateného raja*; pozri *apokalyptické motívy*

http://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Francis_Burney

https://nl.wikipedia.org/wiki/Edward_Burne-Jones



E. Burne-Jones: Narodenie Pegasa a Chrysaora z krvi Medúzy (1876-1885)



E. Burne-Jones: Merlin očarovany jazernou vílou. Smrť Merlina (1874)



E. Burne-Jones: Spiaca krásavica (1890)



E. E. Burney: Satan spútaný na 1000 rokov (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

E. E. Burney: Satan zamknutý na 1000 rokov (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)



E. E. Burney: Satan spútaný na 1000 rokov (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

E. E. Burney: Satan zamknutý na 1000 rokov (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)



E. E. Burney: Uvoľnenie satana (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

Burning Man - angl. – „Horiaci človek“

www: týždenný festival dočasného spoločenstva, definovaný účastníkmi ako festival „umenia, sebarealizácie a radikálnej sebestačnosti“; koná sa každý rok v púštnom meste v Black Rock City v púšti severnej Nevady v USA; akcia začína na posledný pondelok v auguste a končí na prvý pondelok v septembri; festival končí večer rituálnym spálením drevenej figuríny; udalosť je opísaná mnohými účastníkmi ako experiment v komunite, umenie formy *happeningu*, radikálne sebavyjadrenie a radikálne sebadôvera; r. 2012 bola účasť bola obmedzená na 50.000 účastníkov

www: každoročná umelecká udalosť a dočasné spoločenstvo založené na radikálnu sebvýjadrenia a sebastačnosti



Horiaci muž



Horiaci muž



Horiaci muž

Burr - Borr

buřinka - český názov pre *pinč*

Busi Giovanni - Cariani Giovanni

Busiris - Bousiris

Buson Josa/Buson Yosa - (†1784); jap. 与謝蕪村; japonský básnik a maliar, vynálezca štýlu maľby *haiga*; pozri *B. Macuo*

http://en.wikipedia.org/wiki/Yosa_Buson

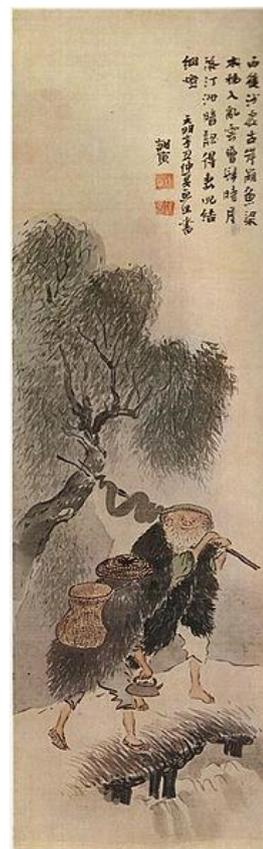
http://fr.wikipedia.org/wiki/Yosa_Buson

<http://ja.wikipedia.org/wiki/%E4%B8%8E%E8%AC%9D%E8%95%AA%E6%9D%91>



Y. Buson:

Y. Buson: Malá kukučka nad hortenziami



Y. Buson: Dva havrany a dve vrany (18.st.)

Y. Buson: 燕村筆 柳陰漁夫図



Y. Buson: Džinšičiró Munefusa Macuo Bašó

busta - sochársky voľný alebo reliéfny *portrét*; *poprsie*, zachycujúce hlavu a ramená, prípadne poprsie často zúžené bez ramien, ale často aj polo postavu; bustou nie sú zlomky sôch (pozri *torzo*) alebo ich *kópie*; v egyptskom umení ako zriedkavá súčasť architektonickej výzdoby, náhrobný milodar alebo sochársky *model* (*Nefretiti*); grécke antické poprsie v *hermách*, *etruské* náhrobné poprsie, stredoveku ako *relikviár*, alebo na *konzolách* ap.; v *klasicizme* a *romantizme* (Rodin, Ch.Despiau, Myslbek, Gutfreund, Makovský, Riegele, Ströbl, Faldrusz, Tilgner atď.); nesprávna výslovnosť *bysta*; pozri *papierovina/papier-maché*

Beliana: tal., fr.; sochárske vyobrazenie ľudskej hlavy a časti hrude; často ako *portrét*; pôvod v *gréckom* a *etruskom umení* (náhrobné poprsie)



A. Van Dyck: Charles I. kráľ Anglicka
Slovenský sochár okolo 1730: Poprsie Krista

bustrofedon - technika písania zľava doprava a sprava doľava; pozri *epigrafika*, *písmo*

Heriban: *paleografický* termín; v gr. – „na spôsob obratu volov pri orbe“; typický staroveký spôsob písania, pri ktorom sa riadky striedavo začínajú zľava doprava a sprava doľava, alebo zhora nadol a zdola nahor ako pri oraní *volov* (pozri *písmo*: písanie *hieroglyfov*)

Bute - v gréckej mytológii *Zetes* (?); pozri *Butus*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Coronide>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Bute>

butik - franc. *boutique* – „obchodík, stánok“

-obchodík s módnym tovarom, ktorý vznikol približne pol.20.rokov a prevzal na seba úlohu módného *salónu* mladých (pozri *móda*); 1962 v Paríži otvorený prvý boutique Dorothé Bis/butik dňot bi (otvorený Jacobsonovcami); pôvodne mal charakter módného tovaru všetkého druhu, nielen *odievania* (vybavenie interiéru bytu, veci pre zábavu: originálne, šokujúce, *bizarné* predmety s cieľom navodiť imidž *avantgardnosti*); predajňa samotná vo forme *ateliéru* s možnosťou okrem skúšania tovaru aj popíjať drink, počúvať hudbu (najmä *Beatles*); pozri *boutique Simultanée*

Beliana: 1.strihovo voľná športová, mladistvá a atraktívna dievčenská *móda* s určitou dávkou výstrednosti, ktorá vznikla v Taliansku

2.obchod predávajúci v malých množstvách kvalitné módné *oblečenie* a doplnky

Butler-Bowden Cope - výšivka pomenovaná podľa rodiny, ktorá vlastnila to už niekoľko storočí; výšivka sa datuje sa od 1330-1350 a ukazuje scény zo života *Panny Márie* s apoštolmi a svätými je vyšívajú striebrom, striebornými pozlátenými niťami a hodváhom na červenom zamate; ten bol ideálnym podkladom pre vysoko kvalitné anglické výšivky, nazývané *opus anglicum* (lat. anglická práca), ktorú vyhľadávali najmocnejší ľudia v Európe, vrátane kráľov a pápežov a bol používaný ako viditeľný dôkaz ich bohatstva a postavenia; mnoho stredovekých cirkevných *ornátov* bolo neskôr

rozrezaných a znovu použitých; Butler-Bowden Cope ako je vidieť z jeho roztrhané stavu, bol zhotovený pre cirkevný odev, ale znovu zostavený v 19.st.; pozri *krumpľovanie, výšivka*

https://en.wikipedia.org/wiki/Butler-Bowden_Cope



Butler-Bowden Cope. scény zo života Panny Márie s apoštolmi a svätými (opus anglicum, 1330-1350)

tzv. **buton** - guľka klenotníckeho materiálu (nerast, *koral*) navítaná zospodu do poloviny a tak pripravená na osadenie; pozri *drahokamy a polodrahokamy*

Butus - Zamarovský v súvislosti s heslom *Theseus*: v *gréckej mytológii* otec *Hippodameie*

buxus - veľmi tvrdé *drevo*, hustotou a tvrdosťou prekonávajúce medenú dosku, tvrdosťou sa blížiacou oceli > používané ako *matrica* pre *drevoryt*, na *drevené palice*, modelovacie nástroje (pozri *špachtľa, modelovacie nástroje*); český názov *zimosrás*; pozri *guajak; parter de guillocherie; vianočný stromček*

Baleka: tvrdé, veľmi pomaly rastúce drevo, hutné, kovového vzhľadu a veľmi vzácne; vyhovuje pre sochárske práce, sú z neho zhotovované aj sochárske palice



Šachové figúry kráľa a kráľovnej v štýle ázijského umenia (buxusové drevo, Čína, 20.st.)

Buytewech Willem Pieterszoon - (1624); holandský zlatý vek maliar, kresliar a rytec; jeden z prvých odborníkov obrazového typu Veselá spoločnosť v holandskej žánrovej maľbe; jeho súčasníci ho nazvali Gheestige Willem (veselý alebo temperamentný William); pozri *Veselá spoločnosť*

http://en.wikipedia.org/wiki/Willem_Pieterszoon_Buytewech

[https://www.google.sk/search?q=Willem+Pieterszoon+Buytewech&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=3s97afUDXQsMrM%253A%253BbFrIUVCf1TUgoM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.gopixpic.com%25252F640%25252F1615-willem-pieterszoon-buytewech-dutch-golden-age-artist-1592-1624-%25252Fhttp%25253A%252525257C%252525257C2*bp*blogspot*com%252525257C-IZpnKzTsrwv%252525257CUQQFwyVIvyI%252525257CAAAAAAABXN4%252525257CCgKWQ7rgBi8%252525257Cs1600%252525257C1_1615~1.JPG%25252F&source=iu&pf=m&fir=3s97afUDXQsMrM%253A%252CbFrIUVCf1TUgoM%252C_&usg=__QP_wtEt_efcVK4TMAc96bcEE7NM%3D&ved=0CD0Qyjc&ei=aXSxVMKxFY_jao-rgMAJ#imgdii=_&imgrc=3s97afUDXQsMrM%253A%3BbFrIUVCf1TUgoM%3Bhttp%253A%252F%252F3.bp.blogspot.com%252F-413v_lGIOIM%252FUQNSmlTvESI%252FAAAAAAABXEM%252F-fkeG2Lr3no%252Fs1600%252F1%252B1616%252BWillem%252BPieterszoon%252BBuytewech%252B\(Dutch%252BGolden%252BAge%252Bartist%252C%252B1592%2525E2%252580%2525931624\)%252BMerry%252BCompany.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gopixpic.com%252F640%252F1615-willem-pieterszoon-buytewech-dutch-golden-age-artist-1592-1624-%252Fhttp%253A%25257C%25257C2*bp*blogspot*com%25257C-IZpnKzTsrwv%25257CUQQFwyVIvyI%25257CAAAAAAABXN4%25257CCgKWQ7rgBi8%25257Cs1600%25257C1_1615~1.JPG%252F%3B500%3B359](https://www.google.sk/search?q=Willem+Pieterszoon+Buytewech&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=3s97afUDXQsMrM%253A%253BbFrIUVCf1TUgoM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.gopixpic.com%25252F640%25252F1615-willem-pieterszoon-buytewech-dutch-golden-age-artist-1592-1624-%25252Fhttp%25253A%252525257C%252525257C2*bp*blogspot*com%252525257C-IZpnKzTsrwv%252525257CUQQFwyVIvyI%252525257CAAAAAAABXN4%252525257CCgKWQ7rgBi8%252525257Cs1600%252525257C1_1615~1.JPG%25252F&source=iu&pf=m&fir=3s97afUDXQsMrM%253A%252CbFrIUVCf1TUgoM%252C_&usg=__QP_wtEt_efcVK4TMAc96bcEE7NM%3D&ved=0CD0Qyjc&ei=aXSxVMKxFY_jao-rgMAJ#imgdii=_&imgrc=3s97afUDXQsMrM%253A%3BbFrIUVCf1TUgoM%3Bhttp%253A%252F%252F3.bp.blogspot.com%252F-413v_lGIOIM%252FUQNSmlTvESI%252FAAAAAAABXEM%252F-fkeG2Lr3no%252Fs1600%252F1%252B1616%252BWillem%252BPieterszoon%252BBuytewech%252B(Dutch%252BGolden%252BAge%252Bartist%252C%252B1592%2525E2%252580%2525931624)%252BMerry%252BCompany.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gopixpic.com%252F640%252F1615-willem-pieterszoon-buytewech-dutch-golden-age-artist-1592-1624-%252Fhttp%253A%25257C%25257C2*bp*blogspot*com%25257C-IZpnKzTsrwv%25257CUQQFwyVIvyI%25257CAAAAAAABXN4%25257CCgKWQ7rgBi8%25257Cs1600%25257C1_1615~1.JPG%252F%3B500%3B359)



W. P. Buytewech: Veselá spoločnosť (1620)



W. P. Buytewech: Veselá spoločnosť (1615)



W. P. Buytewech: Veselá spoločnosť (1622-1624)



W. P. Buytewech: Hudobná spoločnosť v interiéri (17.st.)



W. P. Buytewech: Banket pod holým nebom. Veselá spoločnosť (1615)

Buytewech Willem Pieterszoon - (1624); maliar holandského zlatého veku, kresliar a rytec; je jedným z prvých odborníkov na námiet *veselá spoločnosť* v holandskej žánrovej maľbe; jeho súčasníci ho prezývali menom „Gheestige Willem“ (veselý alebo temperamentný William); narodil a zomrel v Rotterdame; bol synom Pieter Jacobsza, obuvník a sviečkara; svojmu remeslu sa vyučil v Harleme, kde sa stal členom harlemského *cechu sv. Lukáša* spolu s Hercules Segers a Esaias van de Velde; Frans Hals, ktorý bol členom tohto cechu od roku 1610, mal veľký vplyv na Buytewechovu prácu, ako vyplýva z mnohých kresieb vykonaných podľa Halsových obrazov; Buytewech bol predovšetkým grafik, väčšinou krajiny a žánrových kusov, ale občas aj biblických a alegorických tém; z jeho obrazov dodnes prežilo len osem, všetky žánrové diela s témou veselej spoločnosti; jeho syn Willem Willemsz Buytewech (1670), ktorý sa narodil po jeho smrti, bol tiež maliarom; pozri *harlemskí členovia cechu sv. Lukáša, holandskí maliari zlatého veku, holandskí rytci*

http://en.wikipedia.org/wiki/Willem_Pieterszoon_Buytewech

<https://www.google.sk/search?q=Buytewech+Willem+Pietersz&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=pWJlVbjKNMi9Ufmbgzg&ved=0CB4QsAQ&dpr=1>



W. P. Buytewech: Veselá spoločnosť (merry company, 1620)



W. P. Buytewech: Veselá spoločnosť (merry company, 1615)



W. P. Buytewech: Banket pod holým nebom. Veselá spoločnosť (merry company, 1615)

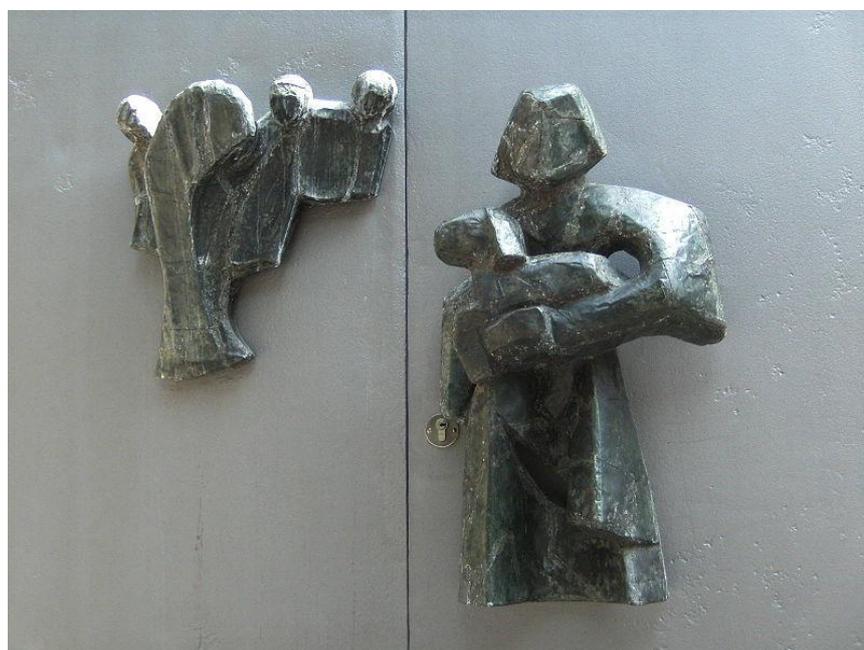


W. P. Buytewech (tlač): Breh s veľrybou na pobreží medzi Scheveningom a Katwijkom s prizerajúcim davom (rytina, 1617)

buzogán - budzogán

Bürgi Jeanot - (†2011); tiež Hans alebo Jernot, Jeannot Bürgi; švajčiarsky sochár, maliar a kresliar, ktorý dlhodobo žil a pracoval v Holandsku

http://nl.wikipedia.org/wiki/Jeanot_B%C3%BCrgi



J. Bürgi: Sv. Agnes (vchod do budovy Buiskens klooster teraz Historického archívu v Denventeru, 1975)

Büsinck Ludolph - (†1669); nemecký maliar a rytec drevá; pracoval v Paríži medzi 1623 a 1630, kde produkoval rad drevorytov *chiaosкуро*, prvých vo Francúzsku; jeho meno je niekedy hláskované ako Buesinck

http://en.wikipedia.org/wiki/Ludolph_Büsinck

https://www.google.sk/search?q=B%C3%BCsinck+Ludolph&espv=2&biw=1858&bih=995&tbnisch&imgil=afsVDIDxh8yqyM%253A%253BacVxyxpXheiGsM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fcommons.wikimedia.org%25252Fwiki%25252FFile%25253ALudolph_B%25252525C3%25252525BCsinck_-_The_Bawd_-_

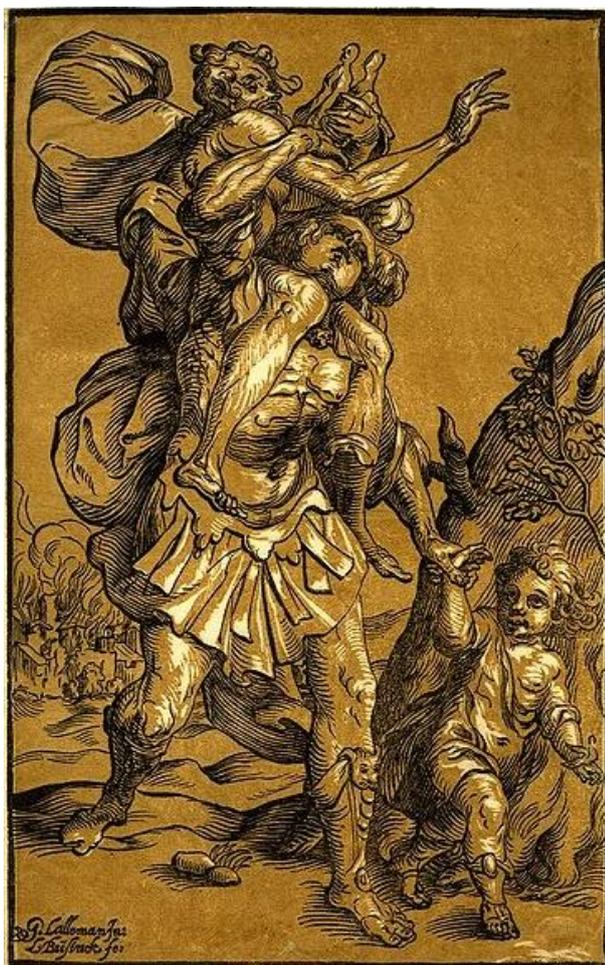
[_Google_Art_Project.jpg&source=iu&pf=m&fir=afsVDIDxh8yqyM%253A%252CacVxyxpXheiGsM%252C_&usg=__qLAdWHbGbMxIwGOx5LVwf-UWI2I%3D&ved=0CDoQyjc&ei=-MXZVNO4Dcn8UsXLgvgD#imgdii=&imgrc=afsVDIDxh8yqyM%253A%3BacVxyxpXheiGsM%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcommons%252F%252Fcc%252FLudolph_B%2525C3%2525BCsinck_-_The_Bawd_-_](#)

[_Google_Art_Project.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcommons.wikimedia.org%252Fwiki%252FFile%253ALudolph_B%2525C3%2525BCsinck_-_The_Bawd_-_](#)

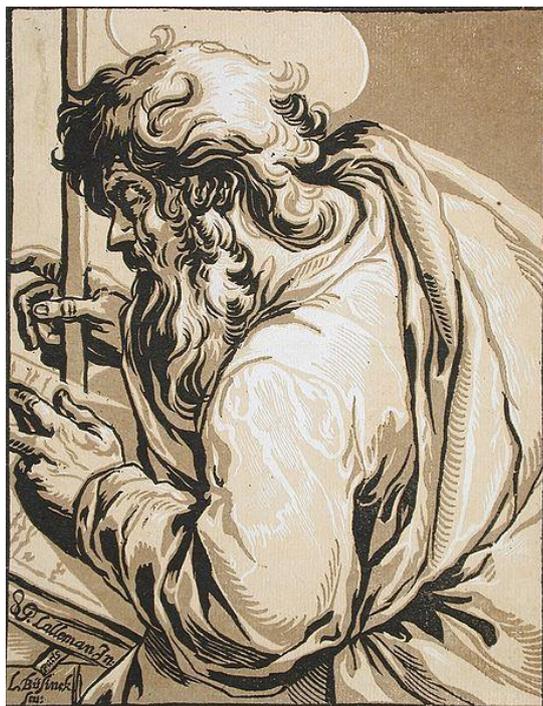
[_Google_Art_Project.jpg%3B2782%3B1813](#)



L. Büsinck (rytec) podľa G. Lallemanda : Kupliarka (šerosvitový drevorez, 17.st.)



L. Büsinck podľa G. Lallemana: Aeneas odnáša Anchisesa z horiacej Tróje (šerosvitový drevorez, 1623-1629)



L. Büsinck podľa G. Lallemana: Sv. Matúš (šerosvitový drevorez zo série Kristus a Dvanásť apoštolov; 1620-1630)

byblos/biblos - iný názov pre *papyrus*; termín podľa mesta *Byblosu*, kde bol papyrus vyrábaný a odkiaľ bol dovážaný do Grécka

Byblos - staroveké *fenické* mesto (v dnešnom Libanone), sídlo kráľov, závislých od Egypta, tiež *neolitické* pohrebisko; z *fenických* čias zachované *bétyly*, z *rímskych* čias divadelné *baziliky*, *nymfeum*, *kolonády*; pozri *byblos/biblos*; *Baal*; *biblia*

Beliana: staroveké *fenické* prístavné a obchodné mesto na západoázijskom pobreží v Libanone asi 27 km od Bejrútu; najstaršie osídlenie v *neolite* je doložené v 7.tis.pr.Kr.; už v 3.tis.pr.Kr. bol Byblos významným obchodným centrom v úzkom spojení s *Mezopotámiou*, najmä s Egyptom, kam vyvážal *cédrové* drevo z Libanonu a meď z Kaukazu; najväčší význam dosiahlo v období egyptskej Strednej ríše (pozri egyptské umenie, chronológia); okolo 2000 tis.pr.Kr. bol postavený chrám mestskej bohyně *Baalat Gubla* (obmena bohyně *Ištar*, ktorej kult urobil z mesta náboženské stredisko celého Blízkeho východu; Byblos bol aj jedným z hlavných kultových miest *Adónisa*, zasvätený mu bol chrám *obeliskov* (2.tis.pr.Kr.) vybudovaný nad základmi staršej chrámovej stavby; v okruhu chrámu sa našlo 8 *depotov* s viac ako 1 300 *voťvými* darmi (zlaté sekerky, dýky, ľudské a zvieracie sošky); pri západnom okraji mesta boli do skaly vytesané hroby miestnych kniežat (kráľovské hroby), kde sa našiel aj *sarkofág* kráľa Ahirama (okolo 1000 pr.Kr.) s reliéfnym vyobrazením pohrebných zvykov a fenickým nápisom (jeden z najstarších dokladov *alfabetického* písma; v 18.st.pr.Kr. dobyli *Feníciu*, v rámci ktorej tvoril Byblos samostatné kráľovstvo Hyksovia (ázijské semitské kmene) a v 12.st.pr.Kr. tzv. morské národy (*Filištinci/Pelištejci*); v 8.-7.st.pr.Kr. sa Byblos dostal pod nadvládu *Asýrčanov*, 539 pr.Kr. ho ovládli *Peržania*, ktorých 332 pr.Kr. vystriedali Macedónci; v tomto období sa mesto *helenizovalo*, zostalo centrom Adónisovho kultu; po príchode Rimanov v 1.st.pr.Kr. nastal nový rozkvet Byblosu; postavené nové chrámy, *divadlo*, kúpele, *nymfeum* a monumentálna stĺpková kolonáda; 636 po Kr. ovládli Byblos Arabi; z obdobia *križiackych výprav* (12.-13.st.) pochádzajú posledné stopy stavebnej činnosti v Byblose - chrám a *citadela*; pozri *Baal*

býčia paleta - paleta býčia

Bye Marcus de - (†1688); holandský maliar a rytec; naučil sa maľovať u Jacoba van der Does a produkoval niektoré krajiny so zvieratami v štýle svojho učiteľa, ale najlepšie je známy svojou zbierkou motýľov, zvierat podľa návrhov Paulus Potter a Markus Gerard; pozri *holandskí rytc*, *holandskí maliari zlatého veku*, *animalieri*

https://en.wikipedia.org/wiki/Marcus_de_Bye

<https://www.google.sk/search?q=Marcus+de+Bye&esqv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CCgQsARqFQoTCPDb1-WshsgCFYZuFAodtvglPg&dpr=1>



M. de Bye podľa Paulusa Pottera: Leopard (lept, 1658)

býk – gréc. ταύρος/tauros; lat. taurus; v *staroveku* symbol kozmickej plodivosti (pozri *zvieratníkové znamenia*; lat. *Taurus*), mužského aktívneho princípu (*ženský princíp* a párový protiklad tvorí *krava*); významový vzťah ku slnku (pozri *solárne božstvá*), s ktorým je stotožňovaný, tiež významový vzťah k lуне; s býkom splyvajú babylonské, asýrske aj antické božstvá (*Zeus, Dionýzos, Adad*), v býcej podobe zobrazované božstvá prírodných síl, najmä poveternostných (pozri *Adad, Taur*); býk obetným zvieratom (preto s býkom stotožňovaný aj *Kristus*); soche zlatého býka sa klaňali pohania, preto bol symbolom modloslužobníctva (pozri *Jarobeám*); aj *tanec okolo zlatého teľaťa* bol pravdepodobne kultom býka, ktorý Židia takto zosmiešnili; v *kastrácia* býka zakázaná božím zákonom (*Židia*; pozri *El*), lebka býka ochranným znamením (pozri *apotropaion*); býk v kresťanstve symbolom slepého hnevu, naproti tomu *vól* odsúdený k pasivite a poslušnosti opovrhovaným zvieratom, rovnako ako *osol* (s ním býk vo chlieve pri Kristovom narodení); na renesančných obrazoch býk stotožňovaný so *Židmi* (býk aj symbolom *evanjelistu Lukáša*); pozri *Merver, Kemver, Minotaurus, Hapi > Osirapis; Nandí/Nandin; tauromachia, taurobolion, Prométheus, Aténa; Aštara; lamassu/šedu, sfinga, jednorozec; falos; Pásifae, Únos Európy; jednorozec* (Biedermann, Becker); *Veles/Volos*
2. *mesačné znamenie* pre 21.4.-20.5.; pozri *zvieratníkové znamenia, zvieratník/zodiak, astronomické symboly; Baal, Moloch; imelo* (Biedermann); *štyria evanjelisti, evanjelista Lukáš*
3. v *heraldike* súčasťou *monštra* zloženého zo znakov *leva, leoparda* a *draka*; býk zastúpený rohami

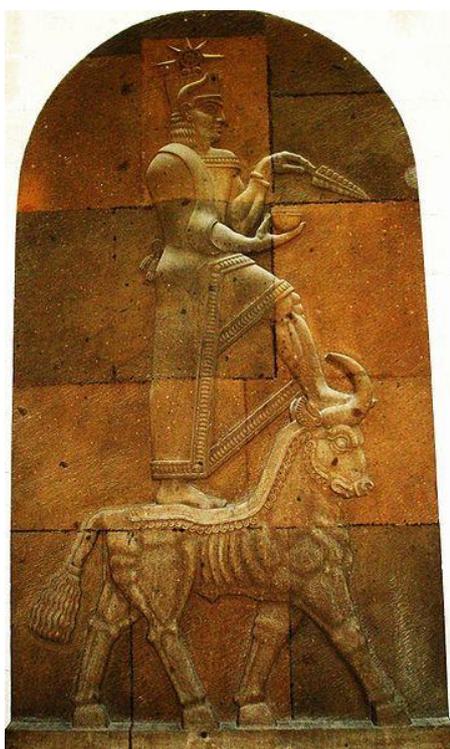
Heinz-Mohr v súvislosti s heslom *obdobia života*: býk je symbolom tridsaťročného muža; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

pozri *búkranion; toreador, torero, korida, katoblepas; tauromachia, taurobolion, tauroktonia; zviera; hovädzí dobytok v umení; Únos Európy*

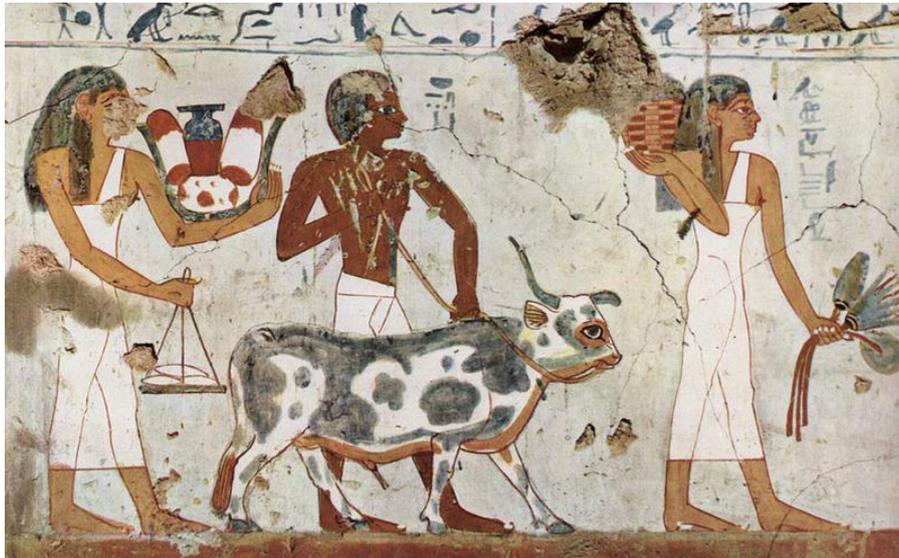
http://www.jewishmag.com/184mag/bull_imagery/bull_imagery.htm (symbolika)
[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Pergamonmuseum - Vorderasiatisches Museum 067.JPG](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Pergamonmuseum_-_Vorderasiatisches_Museum_067.JPG)
<http://en.wikipedia.org/wiki/Nineveh>



Odtlačok pečatného valčeka (Uruk, 4000-3100 pr.Kr.)



Urartský boh Tesieba na býkovi (reliéf z pevnosti Erebuni, 8.st.pr.Kr.)



Výjav z každodenného života (egyptská nástenná maľba, 1500-1450 pr.Kr.)



Býčí maratón (antická keramika)



Socha býka z Diovhó chrámu (grécka antika)



Hlavica s dvojicou býčích hláv (Achajmenovský meč, Dáreov palác v Súzach, 6.-5.st.pr.Kr.)



Býk, jašterica a iné zvieratá (dno nádoby, kotlík z Gundestrupu, 2.-1.st.pr.Kr.)



Majster Jacques de Besançon: Martýrium Saturnina (iluminácia, Legenda aurea, 1480)



R. Boyvin podľa L. Thiryho: Jason čelí dvom býkom s bronzovými kopytami (rytina z cyklu Príbeh Jásona a zlatého rúna, 16.st.)



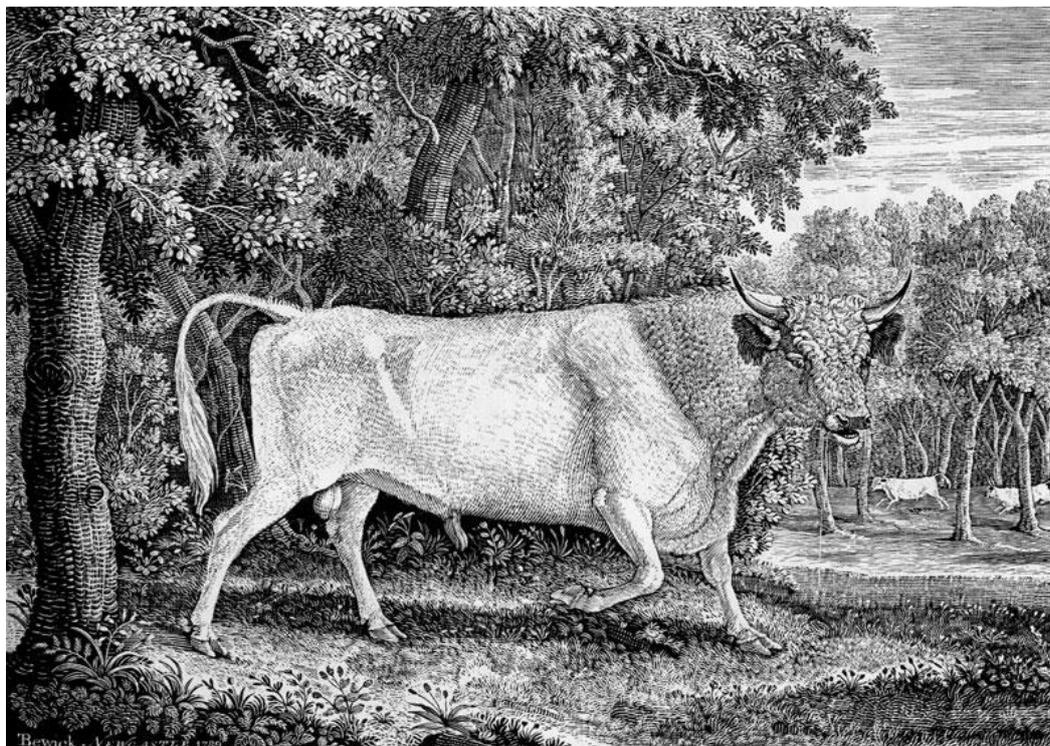
P. de Vos: Útok býka na psov (17.st.)



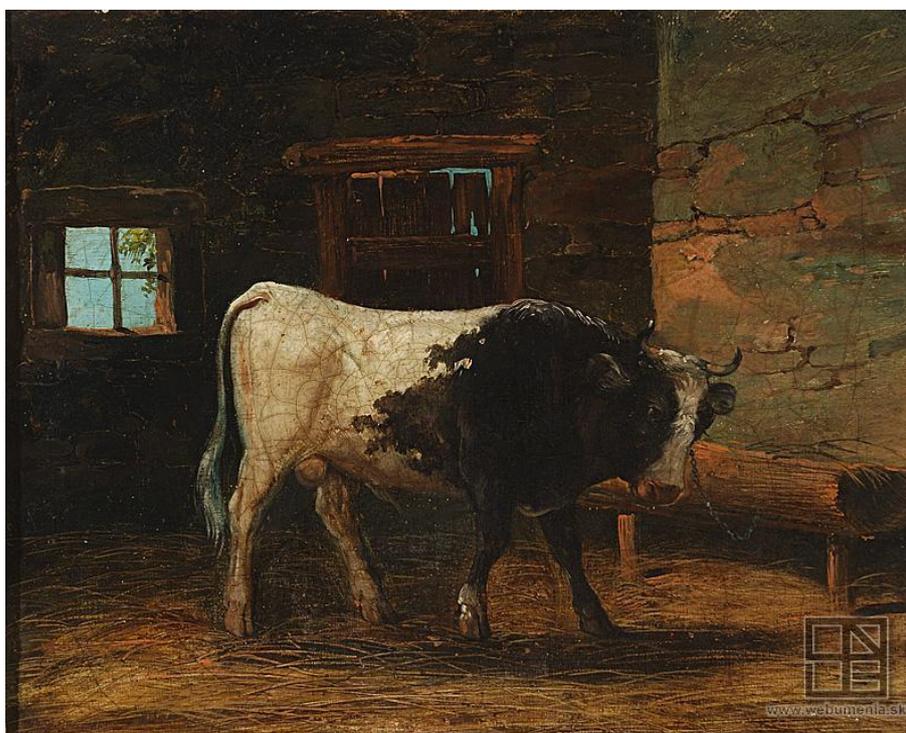
C. Saftleven: Stojaci býk (1651)



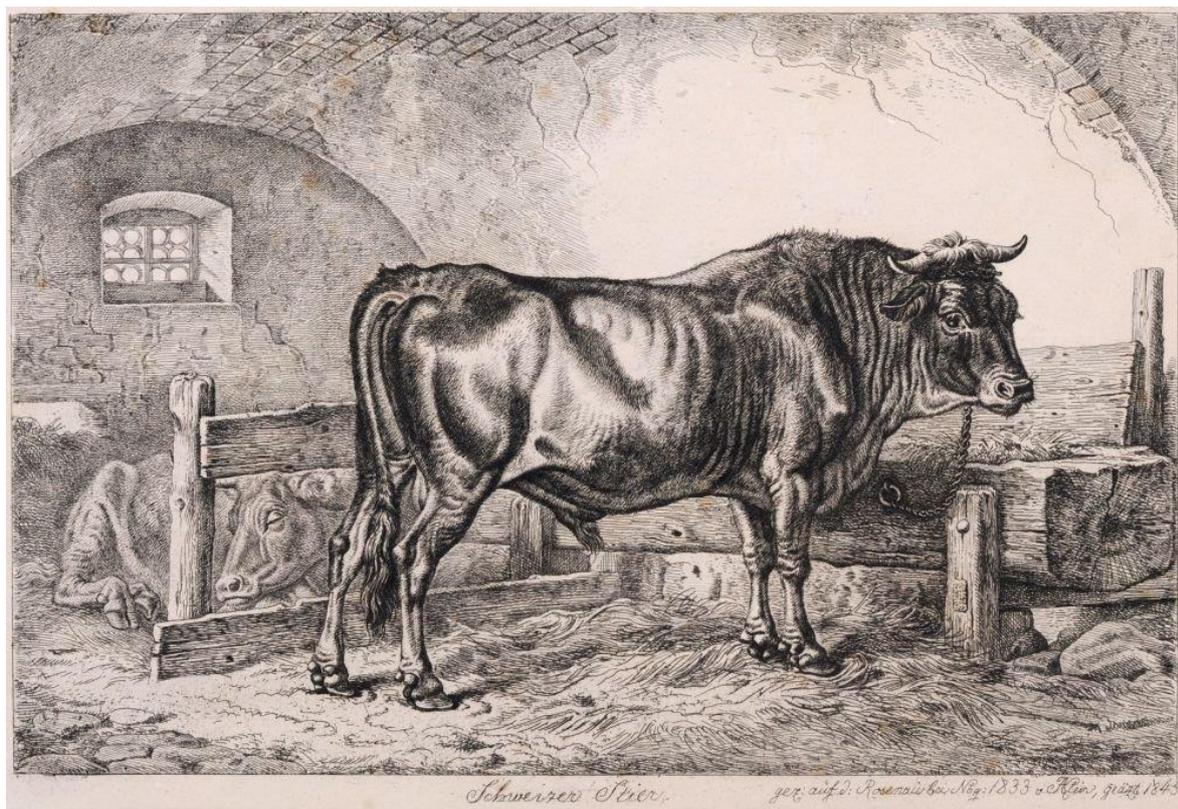
Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia): Európa - Alegória I.
(súčasť alegórií štyroch svetadielov, 1750-1800)



T. Bewick: Chillinghamský býk (ilustrácia, 1789)



Stredoeurópsky maliar z 19.storočia: Býk (1875-1900)



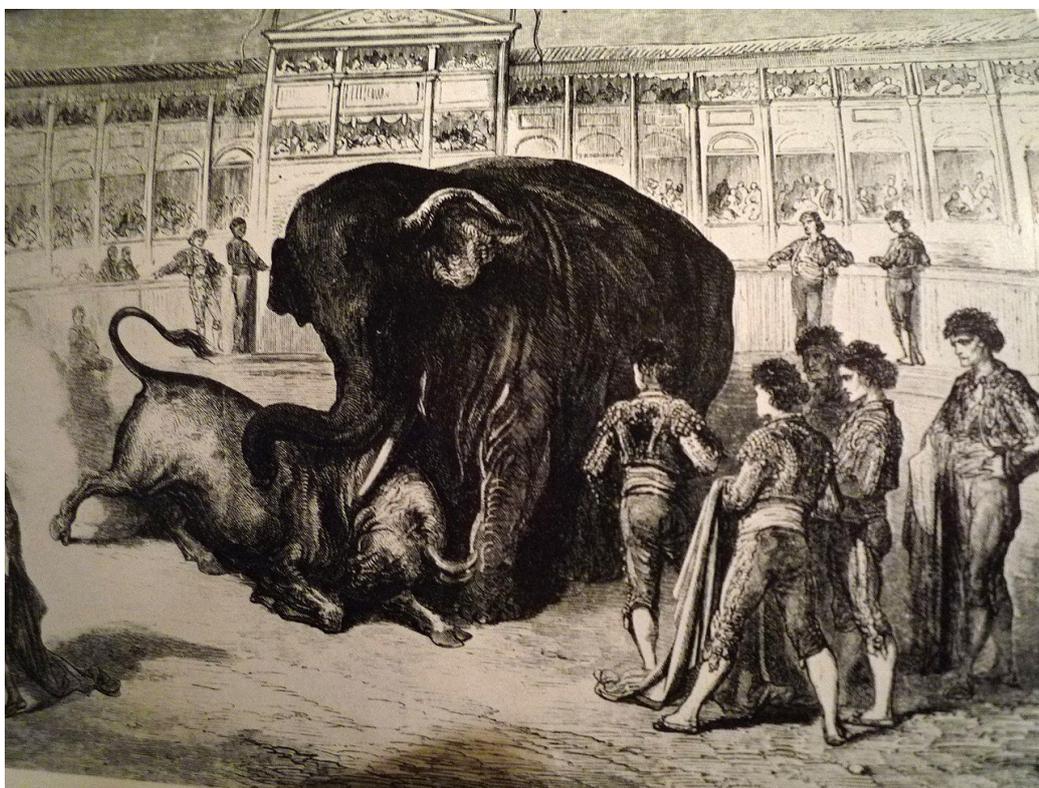
J. A. Klein: Švajčiarsky býk (lept, 1814-1845)



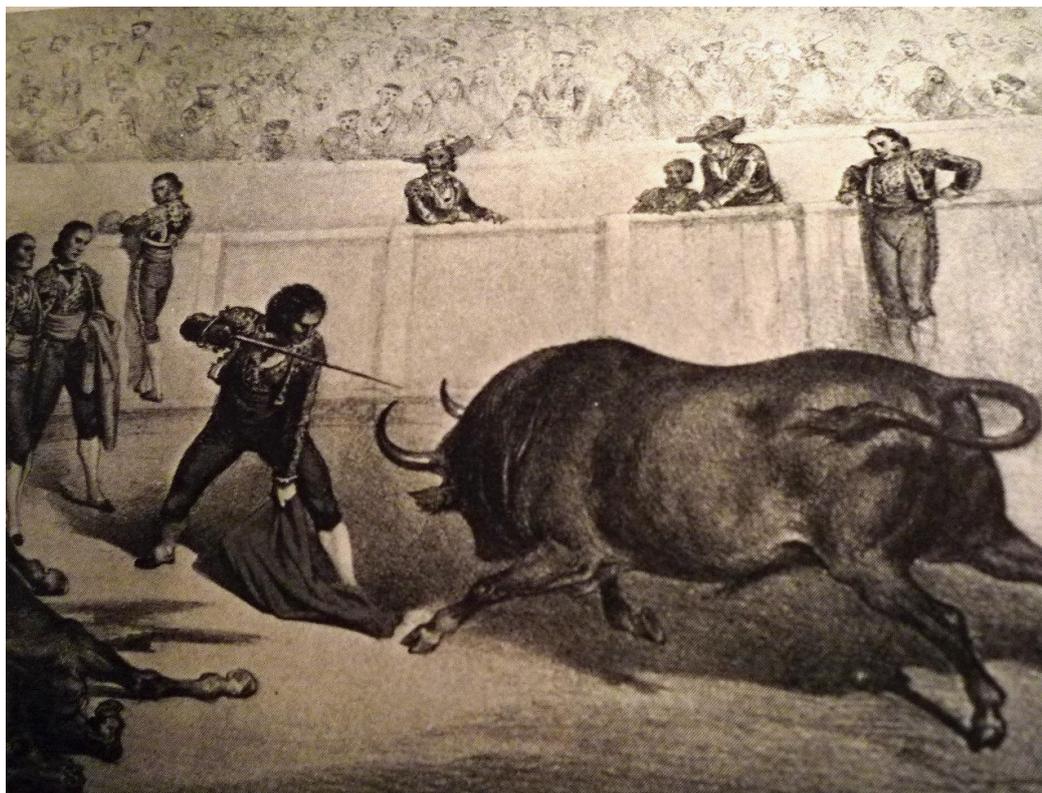
J. A. Klein: Býk (19.st.)



F. Goya: Tauromachia (1815)



G. Doré: Bitka býka a slona (ilustrácia do novín Jeana Davilliera: Cestovanie po Španielsku, 1862-1873)



G. Doré: Býčie zápasy (ilustrácia do novín Jeana Davilliera: Cestovanie po Španielsku, 1862-1873)



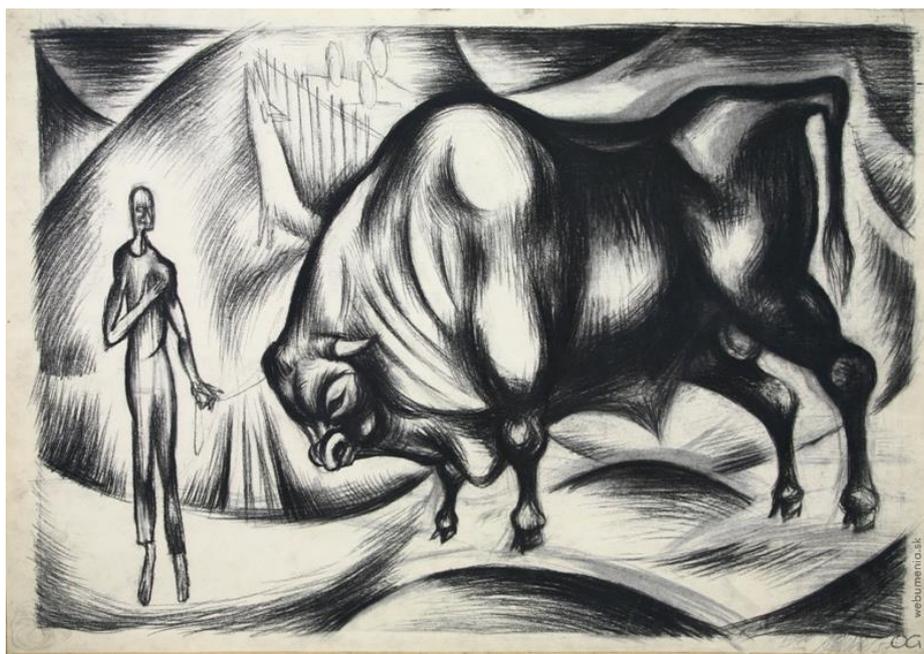
V. Kraicová: Ohňom a mečom



R. Krivoš: Ľudia s býkom



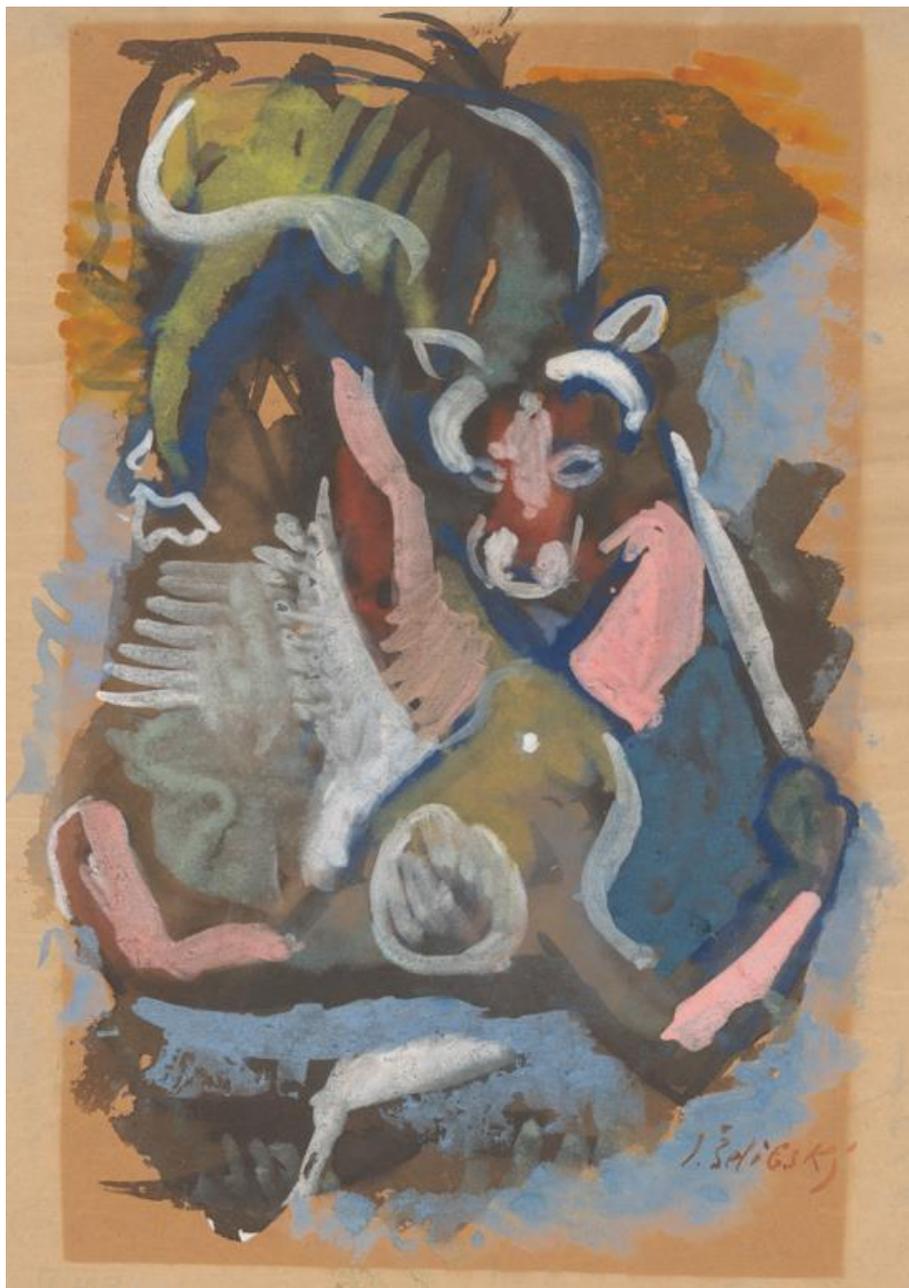
O. Dominguez: Štúdia I.
B. Pór: Býk



A. Veselý: Býk (1958)



E. Filla: Zápas býka s levom (1936)



J. Želibský: Bujak (gvaš, 1937)



Stephan Weber: Býk (origami mokrým spôsobom)

Býk (mesační znamenie) - lat. *Taurus*; mesačné znamenie, 20.4.-20.5.; jedno z dvanástich antických zvieratníkových znamení, v súčasnosti najčastejšie v podobe dvojčiek, ale aj obecne v podobe páru; pozri zvieratník/zoodias circulus; astronomické symboly,



Apríl a Býk (stredoveký kalendár)



Apríl a Býk (Hodinky Jeana de Luc, 1524)

býk Farnésy - *Farnésy býk*

býk indický - *indický býk*

býk sicílsky - tzv. *sicílsky býk*

bylanská kultúra - podľa Bylan pri Českom Brode, kultúra st. *doby železnej*, okrem *popolnicových hrobov* aj *komorové kniežacie hroby* so štvorkolesovými vozmi, súpravami *keramiky*, bronzovými a železnými predmetmi; náleziská od severného Francúzska po Bavorsko; *protokeltská kultúra*, *neolitické umenie*

byliny - ruské *epické piesne* o *bohateroch* bojujúcich proti netvorom alebo nepriateľom kyjevského kniežaťa Vladimíra; tradované potulnými spevákmi *skoromochmi* a dedinskými spevákmi *skazitelmi*; pozri *ruská kultúra*; *spev*

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=pl&u=http://www.sciaga.pl/tekst/63120-64-byliny&prev=/search%3Fq%3Dbyliny%2Bpiesne%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=Np84UYWLGy14ASE_oDIAQ&ved=0CF0Q7gEwBQ

Byron George Gordon - (†1824); anglický básnik, predstaviteľ *romantizmu*; Byronova poézia sa vyznačuje revolučným duchom, odráža silné citové zážitky, sústreďuje sa na vnútorný svet hrdinu trpiaceho hlbokou melanchóliou; Byronov hrdina pohrda konvenčnou morálkou, obhajuje spravodlivosť a je pomstiteľom bezprávia; túžba jeho hrdinov po slobodnom vývoji človeka, túžba utiecť a zároveň aj odhodlanie zúčastniť sa národnoslobodzovacích bojov je pre neho charakteristická rovnako ako búrliváctvo, krajný individualizmus, boj za slobodu národov, titanizmus (hrdina sa cíti silný niest' zodpovednosť za premenu spoločnosti); keď dosiahol plnoletosť, mal sa ujať svojho miesta v Snemovni lordov; anglická mládež nadšene uvítala francúzsku revolúciu v roku 1789, no jakobínsky teror už menej, a počas vlády *Napoleona* sa v nich rozdúchalo vlastenectvo; v rokoch 1809 - 1811 Byron odcestoval do Portugalska, potom do Španielska, do Grécka a nakoniec do Carihradu, no Grécko bolo tým miestom, ktoré mu napokon úplne počarilo; do Anglicka sa vrátil až v roku 1811; aby zabudol na svoj smútok za matkou a jedným z najstarších priateľov, Matthewsom, pripravil vydanie básne v dvoch spevoch, ktorá je zároveň i poetickým denníkom z jeho cesty, *Putovanie Childa Harolda*, alebo niekedy nazývaná aj *Child Haroldova púť*; v nasledujúcom roku predniesol v snemovni svoj prvý prejav, ktorý mu priniesol úspech; bol menovaný do výboru, ktorý menil trest smrti na pokutu alebo väzenie; tento jeho politický úspech tak trochu zatlačil do úzadia úspech jeho *Putovania Childa Harolda*; do tej doby prehliadaný Byron a stal osobnosťou a bol pozývaný do všetkých salónov; pozri *titanizmus*



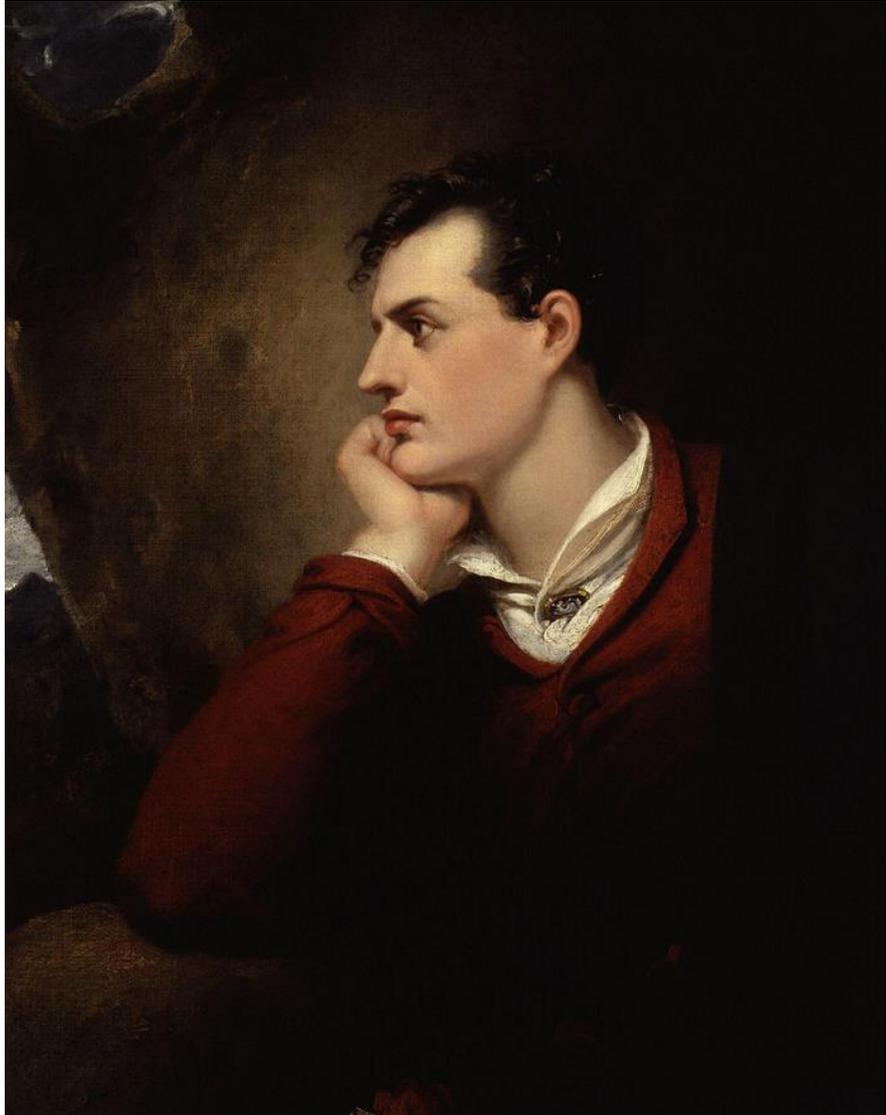
T. Phillips: Lord Byron (nedatované)



Podľa T. Phillips: Lord Byron (replika, 1813)



Joseph-Denis Odevaere: Lord Byron na svojej smrteľnej posteli (1826)



R. Westall: George Gordon Byron, 6. barón Byron (1836)



W. Turner: Childe Harold



W. Turner: Rhodos (podľa diela Lorda Byrona, 1823-1824)

Bys Jan Rudolf - (1738); švajčiarsky barokový maliar, autor krajín, kvetinových zátiší, zátiší so zvieratami, historických malieb a fresiek v niekoľkých šľachtických palácoch; narodil sa vo Švajčiarsku, prechodne pôsobil predovšetkým v Prahe a Würzburgu; v Prahe sa tiež Bysovu umeniu priučil popredný český barokový portrétista *P. Brandl*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Rudolf_Bys

<https://www.flickr.com/photos/havala/3385139615/in/photostream/>



J. R. Bys: Hostina bohov (1734)

byssus/byssový hodváb - tiež *morský hodváb*; jemný morský hodváb; tkanina z lastúrnikov; je mimoriadne jemný a v dávnych časoch veľmi cenený; grécky text z 196 pr.Kr. (*Rossetská doska*) uvádza cenu byssu, ktorý je zvyčajne prekladaný ako „jemné plátno“; v egyptských pohrebných zvykoch sa do tkaniny byssus zabili múmie (pozri *mumifikácia*); pozri *Volto santo* z *Manopella*

-podľa sardínskej umelkyne Chiary Vigo je šatka z Manopela vyrobená z morského alebo tiež byssového hodvábu, textilného vlákna živočíšneho pôvodu, vylučované druhom morskej mušle *Pinna nobilis*, ktorá je endemickým živočíchom istej oblasti Stredozemného mora, kde bola exkluzívne pestovaná; je spomínané na *Rossetskej doske*; Ch. Vigo o ňom hovorí ako o duši mora a označuje ho za sväté; podľa Vigo, zručnosť práce s morským hodváhom priniesla do Sant'Antioco Princess Berenice, pravnučka biblického *Herodesa* v priebehu 2.pol. 1.st.; náramky vyrobené z byssového hodvábu vraj boli nájdené v hrobkách faraónov; byssus bol používaný v minulosti najmä v Sardínii na tkanie drahých odevov farbami dúhy

<http://en.wikipedia.org/wiki/Byssus>

<http://www.bbc.com/news/magazine-33691781>



Morský hodváb byssus



Živá mušľa *Pinna nobilis*

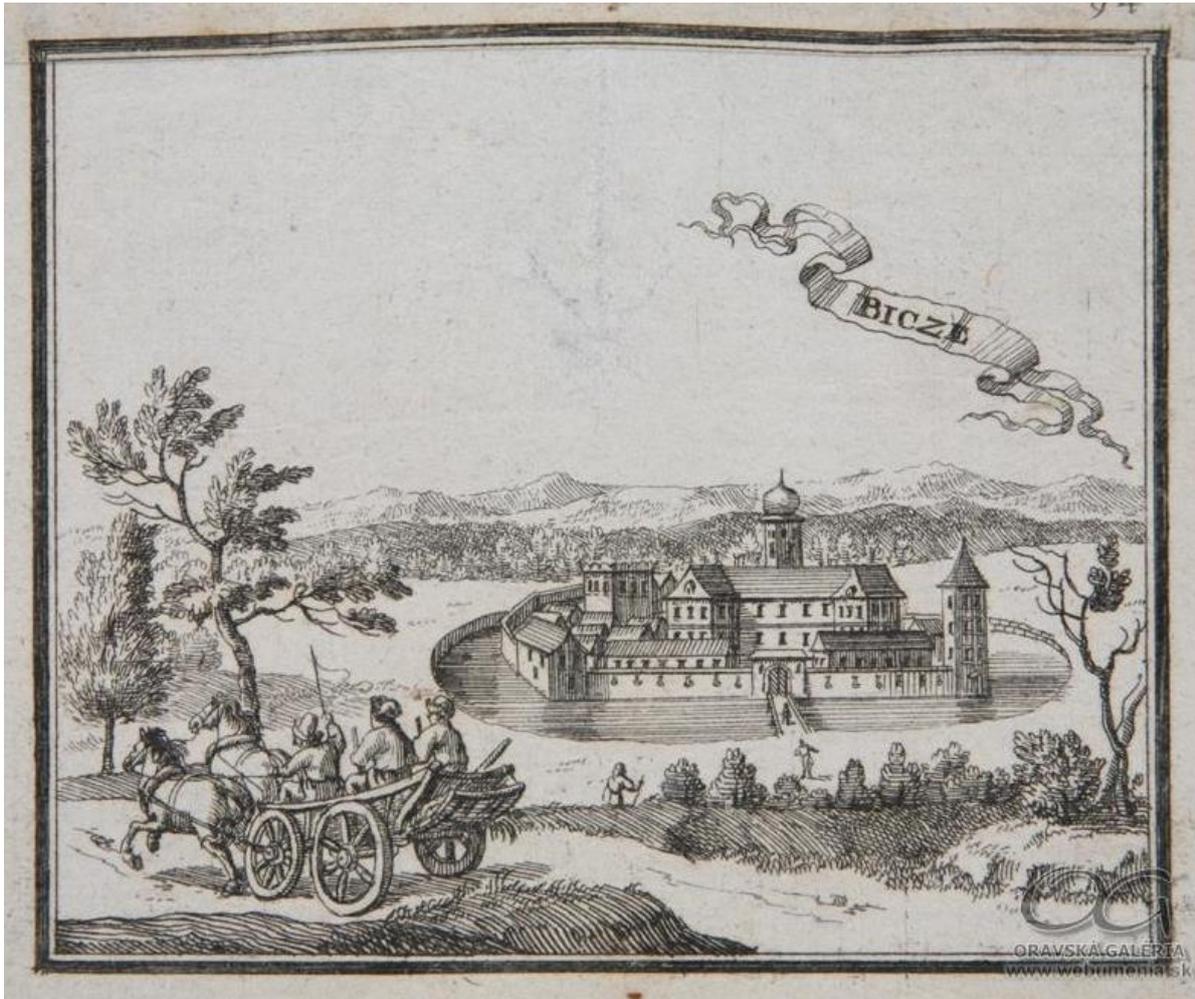


Živá mušľa *Pinna nobilis*

bysta - nesprávna výslovnosť; pozri *busta*

Bytča - pozri *Slovensko, J. van der Nypoort*

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=24



J. van der Nypoort: Bytča

bytosti kresťanské - kresťanské bytosti

bytosti legendárne - legendárne bytosti

bytosti mytologické - mytologické bytosti

bytosti severskej mytológie - pozri *Bestlu, Fylgja, Hamingja, Hraesvelg, Kvasir, Nidhogg, Norny, Urd; severskí škriatkovia, obri v severskej mytológii, zvieratá v severskej mytológii, kone v severskej mytológii, ženské bytosti severskej mytológie; severskí bohovia, mytologické bytosti, germánski legendárni tvorovia, škandinávski legendárni tvorovia*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Bytosti_seversk%C3%A9_mytologie

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Creatures_in_Norse_mythology

bytová architektúra - architektúra bytová

byvol - Lurker v súvislosti s heslom *jednorožec*: vďaka nepresnému prekladu sa meno jednorožca dostalo do *Biblie*; hebrejské slovo re'em znamená druh divokého byvola; *Septuaginta* ho na niektorých miestach preložila ako monokeros a *Vulgáta* ako unikornis, čiže *jednorožec*

Eberhard v súvislosti s heslom *krysa*: krysa je prvé zviera v starom *čínskom kalendári*; povesť vypráva, že rad *zvierat*, ktoré chceli byť prijaté do zverokruhu, viedol byvol (*krava*); krysa si mu ale nepozorovane vyliezla na chrbát, a keď sa zvieratá zoradili, aby mohli byť menované, zoskočila krysa dole; tak sa stala prvým zvieraťom *zverokruhu*

www v súvislosti s heslom *bai/bajcze*: tiež *kutabe* a *hakutaku*; mytologické zviera Číny a Japonska; *kutabe* podľa legendy, žije na hore Tate v prefektúre Toyama a je schopný predvídať strašné sucho a neúrodu v najbližších rokoch; *hakutaku* tiež vyzerá ako *byvol*, ale s deviatimi očami a šiestimi rohmi

pozri *jednorožec* (Biedermann)



Mlátenie obilia (hypogeum faraóna Menasa v Tébach, Egypt, 1411 pr.Kr.)



Byvol (necuke)



Byvol (necuke)



E. J. Detmold: Na okraji lotosovej nádrže (lept a suchá ihla, ilustrácia, 1900)



Chlapec na byvolovi (nefrit, dynastia Chin, Čína)



Chlapec na byvolovi (nefrit, dynastia Chin, Čína)

Byzancia - Byzantská ríša

Byzantion - gréc. Βυζάντιον/Byzantion; lat. Bisantium; staroveká grécka kolónia, ktorá sa neskôr stala Konštantínopolom a ešte neskôr Istanbulom; Byzantion bola Grékmi kolonizovaná Megara v 657 pr.Kr.; do gréckej osady v úžine medzi Stredozemným a Čiernym morom, na rozhraní *Ázie* a *Európy* r. 330 preniesol rímsky cisár *Konštantín Veľký* centrum svojej vlády a premenoval mesto na *Konštantinopolis*; slovanský názov pre mesto bol *Carihrad*; v 7.st. po dobytí Turkami mesto premenované na *Istanbul*

www v súvislosti s heslom *Konštantínopol*: najneskôr v 7.st.pr.Kr. (podľa tradície v roku 667 pr.Kr.) bolo na území jadra Konštantínopola založené grécke mesto Byzantion; toto sa v 1. st. stalo súčasťou *Rímskej ríše*; za vlády cisára Septima Severa bolo mesto zbúrané a znovu postavené; mesto Konštantínopol založené roku 330 cisárom Konštantínom I. Veľkým, keď preložil sídlo Rímskej ríše na východ



M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Byzantion (kolorovaný drevorez, Norimberská kronika, 1493)

byzantínský sloh - názov pre *románsky sloh* v 19.st., zdôrazňujúci analógie k *byzantskému umeniu*

byzantský šach - *šach byzantský*

byzantizmus - 1.byzantský charakter kultúry
2.lichotenie mocným, päťolizačstvo

byzantská architektúra - pozri *chrám byzantský*; *cibuľovitá kupola*, *litai*, *byzantská hlavica*, *klenba*; *pravoslávna architektúra*, *macedónsko-byzantská škola*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Byzantine_architecture

http://www.whatson-northcyprus.com/interest/nicosia/south_nicosia/st_johns.htm

http://en.wikipedia.org/wiki/Chora_Church

byzantská hlavica - *hlavica byzantská*, *hlavica košová*

Byzantská ríša - tiež Byzancia

www: Byzantská ríša je umelý názov pre východnú, grécko-orientálnu časť *Rímskej ríše* a pre nadväzujúci stredoveký štát; táto ríša existovala medzi 3. stor.-4.st. (tradične sa uvádza rok 395) a rokom 1453; sama seba chápala ako neprerušeneho pokračovateľa Rímskej ríše a aj sa tak oficiálne nazývala; hlavným mestom bol *Konštantínopol* (po slovensky tiež *Carihrad*, dnes Istanbul), ležiaci na hranici medzi Európou a Áziou

-Byzancia tvorí prechod od *antiky* k *románskemu slohu*, t.j. prechod od *staroveku* k *stredoveku*; súčasne predstavuje spojnicu medzi Východom a Západom, medzi Áziou a Európou; Východorímska ríša od 4.st.po Kr. do 1453, ohrozovaná povstaniami otrokov, *Keltmi* a *Hunmi*, *Slovanmi*, *križiakmi* (pozri *križová výprava*) až nakoniec Turci dobyli jej hlavné mesto *Konštantínopol* a rozvrátili Byzantskú ríšu; akosi byzantskou kolónou sa stala rímska *Ravenna*; pozri *Istanbul*, *barbarské ríše*, *Macedónia*, *Kartágo*, *Kréta*; *hodvábná cesta*; *pravoslávie*; *bula*;

zajac (v súvislosti s *veľkonočnými symbolmi*); *pelagianizmus*; *Hodigitria*; *ikonoklazmus*; *Illyria/Illyricum*; *Ján Zlatoústý/Joannes Chrysostomos*; *grécky oheň*

http://en.wikipedia.org/wiki/Byzantine_Empire

byzantská záhrada – Dudák v súvislosti s heslom *záhrada*: je typom *formálnej záhrady*; nadväzovala na predošlé typy antických záhrad (*grécka záhrada*, *rímska záhrada*) a bola ovplyvnená aj orientálnymi záhradami (*perzská záhrada* atď.); bola preslávená fontánami a vodometmi

byzantské maliarstvo - maliarstvo byzantské

byzantské mince - platidlá v *Byzantskej ríši* v 5.-15.st.; *Byzantská ríša* prevzala mincový systém *Rímskej ríše*; razili zlaté *solidy* a ich nižšie jednotky; medzi striebornými mincami bola základnou jednotkou minca nazývaná *miliarensis*; pozri *nomisma*, *besantius*, *solidus*, *folles*, *nummus*

<http://forumancientcoins.com/Articles/Carthage.htm>

byzantské sochárstvo -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Byzantine_sculpture

byzantské typy Krista - Pantokrator, Immanuel, Kristus ako veľkňaz

byzantské umenie - umenie bývalej Východorímskej ríše, v počiatkoch pod vplyvom *helenistického* umenia, ovplyvnené aj *islamskou* výtvarnou tradíciou (napr. *frontalita* - priečelnosť zobrazovaných figúr ovplyvnená *perzským umením* z čias *Sasánovcov* > priečelné zobrazovanie na *ikonách* ap.); časové vymedzenie od 1.pol.4.st.po Kr. do 1453; vlastný rozvoj v 6.storočí anticipovaný *ravenskou* tvorbou v 5.storočí; chronológia:

1. rané obdobie od vlády cisára Justiniána 527-565 po rok 726; tradicionalizmus spojený s ortodoxným (pravoslávny) poňatím kresťanskej viery > teologická programovosť diel (pozri *ikonopis*, *conchetto*) > zrieknutie sa *voľnej sochy* a *podobizne*, odmietanie zobrazovania založeného na zmyslovej nápodobe > abstrahujúce tendencie, plošnosť a lineárnosť tvaru; techniky: *freska*, *mozaika*, *knížné maliarstvo*, *reliéfna rezba*, *email*; zatiaľ nevyhranené poňatie *ikon*; v architektúre vedľa *bazilik* aj kupolovité stavby (Hagia Sofia v Konstantinopole)

2. 726-843; obdobie *obrazového sporu* medzi *ikonoklasmi* a *ikonodulmi* o zázračnosť ikon prechovávaných v kláštoroch (na pozadí politického boja medzi cirkevnou a svetskou mocou); tendencia ikonoklasmu súbežná s tendenciami v *islamskom umení*; korene ikonodulov v antickom antropomorfizme a *perzskom umení*; *obrazoborectvo* ikonoklasistov viedlo k obrazovým typom *hetimasia*

3. 843-1024; povolené uctievanie ikon, hoci pod prísny ikonografický programom, ktorý mal za cieľ oslabiť zmyslovú pôsobivosť: *frontalita* figúr (postavy vyňaté z deja, na neutrálnom pozadí), čelný pohľad = svätci, pohľad z profilu = morálne odsúdenie postavy (*Judáš*); najdôležitejšie postavy *Mária*, *Kristus* ako *Pantokrator*, ktorý tak nahradil boha Otca, ktorý bol nezobraziteľný; kompozičný systém pásov: v kopule: 1.pás, sféra svetla (obraz Krista); výseky *klenby*: 2.pás (prelínanie neba a zeme); výklenky a steny: 3.pás (pozemský život); toto ortodoxné/pravoslávne radenie sa tak odlišovalo od západokresťanského, ktoré sledovalo významovú orientáciu východ - západ (pozri *epištolná* a *evanjelijná strana* ap.); v architektúre sa presadila *centrála*, výzdoba mozaikami, štýlové predĺženie postáv na neutrálnom pozadí; vedúce postavenie malo dvorské umenie, badateľná tendencia zľudštenia oživila umenie o *hagiografické* témy; obdobie v rozmedzí 867-1056, nadväzujúce na neskorú *antiku*, nazývané *macedónska renesancia*; názov podľa vládnucej dynastie (Lev VI. Múdry 866-912; Konštantín VII. Porfýrogenet 913-959), ktorej dvor sa stal umeleckým strediskom; pripravila umenie 11.-12.storočia, ktoré tvorilo vrchol byzantského umeleckého vývoja; v architektúre sa presadila *centrála*, v maliarskom umení *mozaika* (položila základy staroruského umenia) a *tabuľová maľba* dala vzniku stredovekej európskej maľbe nazývanej *maniera greca*, ktorú zmenil až Giotto v *trecentu*

4. 1261-1453, obdobie vlády poslednej byzantskej dynastie Palaiologovcov (vláda od 1259-1453: dobytie *Konštantínopola* križiakmi 1204 a založenie latinského cisárstva 1204-1261, znovu dobytie Konštantínopola a 1453 ukončenie vývoja byzantskej kultúry islamizáciou po dobytí

Konštantínopola Turkami), v umení obdobie nazývané *palaiologovská renesancia*: vedľa *centrálneho* typu architektúry aj *pozdĺžny* typ; odklon od úmernosti, vyrovnanosti, jasnosti a monumentálnosti, príklon k dramatickosti, pohybu a dekoratívnej plnosti; vnútorný priestor chrámov sa ponáša na *ikonostas*, systém kompozičných významových pásiem prestáva byť dodržiavaný; v *mozaikách* z poč.14.storočia pokusy podať krajinu a vyjadriť reálny priestor a vzťahy v ňom; viac *fresiek*, rozšírenie *ikonografie* o zobrazenie dejov (*Kristove zázraky*) a *žánrové* výjavy, *ikony* a *knižná maľba* sa obohacujú o zmyslovú skúsenosť a smerujú k portrétovosti; vykladanie *žaltárov* a ikon mozaikami, *signovanie* diel, vznik reliéfnych ikon, zosilnenie kultu ikon (triumfálny typ *Hodigitria*);

pozri *kánon*; *hesychazmus*, *hetimasia*, *Hodigitria*, *panagia*, *deésis*, *hyppogrif*, *bordúra*, *kaligrafia*, *kalota*; *hesychazmus*; *hyppogrif*; *menológia*, *menologium/ menologion/ synaxar*; *email priehradkový*, *mozaika*; *chrám byzantský*, *ravenská architektúra*, *macedónska škola*, *novgorodská škola*, *vladimírsko-suzdalská škola*; *cera colla*, *chryzokola*; *apoštoli v byzantskom umení*; *Codex Juliany Anicie*, *Ján Krstiteľ*; *byzantský sloh*, *Vzkriesenie Lazára*, *Pribíjanie na kríž* (Hall), *Kristus ako veľkňaz* (Heinz-Mohr); *psychostazis*; *záves* (Baleka); *bronz*; *hierarchia nebeská*; *Simurgh*, *Angha*, *koptské umenie*, *karolínske umenie*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Byzantine_art

byzantskí architekti -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Byzantine_architects

byzantskí maliari -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Byzantine_painters

byzantskí umelci -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Byzantine_artists

byzantský chrám - *chrám byzantský*

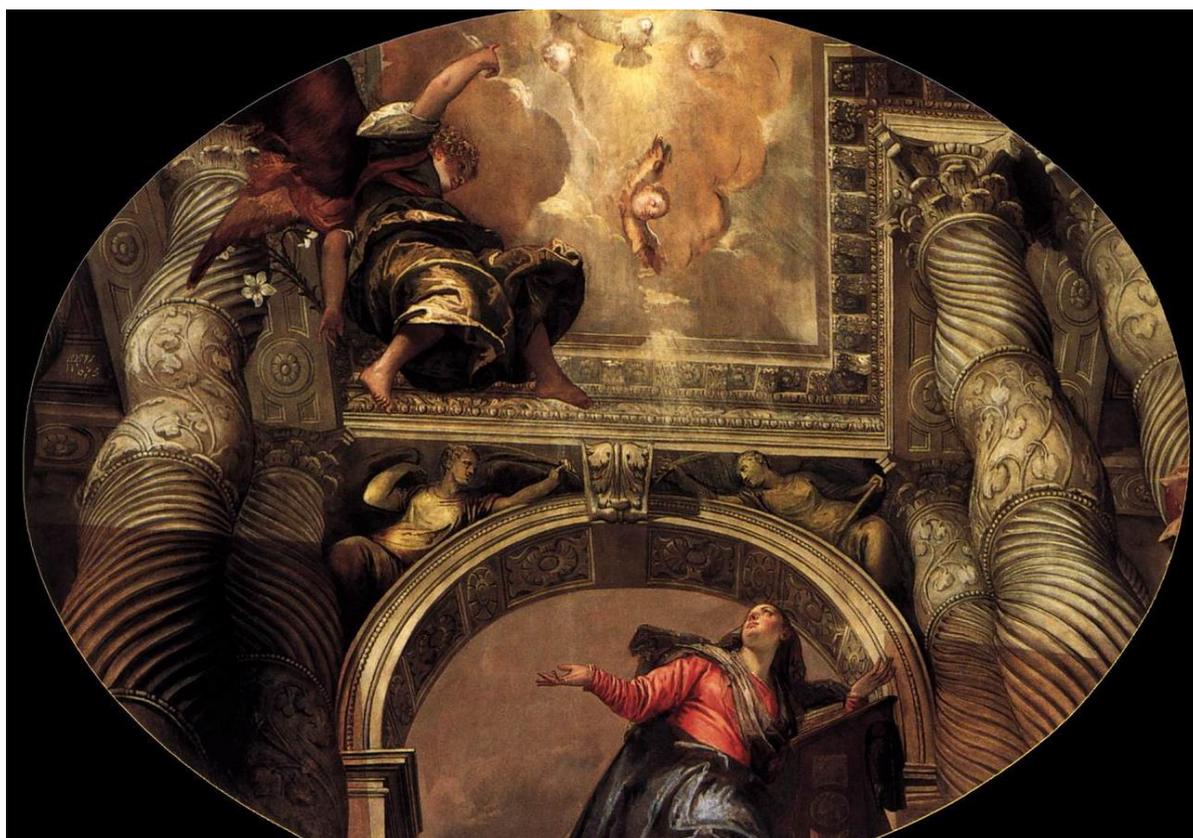
byzantský modul - *modul byzantský*

byzantský odev - *odev byzantský*

byzantský stĺp -



D. Scultori podľa G. Romana: Kristus a žena obvinená z cudzoložstva (1575)



P. Veronese: Zvestovanie (1558)